

بررسی اجمالی گونه‌های منفی مواجهه با حدیث غدیر از دیدگاه اهل سنت

سید شفیع هاشمی^۱

چکیده

بسیاری از محدثان و بزرگان اهل سنت، حدیث غدیر را به لحاظ داشتن ناقلان فراوان از صحابه، تابعین و تابعی تابعین متواتر دانسته‌اند. با این حال، این حدیث متواتر از سوی بسیاری از عالمان اهل سنت، در مواجهه‌های مختلف با آن، به لحاظ داشتن محتوای مخالفی با باورهای آنان نسبت به مسئله خلافت و امامت، مورد بی‌مهری قرار گرفته است. این حدیث به لحاظ اهمیت موضوع و بیان کردن یکی از اصول و پایه‌های اساسی دین اسلام، از همان زمان صدور این حدیث تاکنون، همواره مورد مواجهه و گفتگوی‌های عالمان اهل سنت قرار گرفته است. به همین دلیل، بحث از مواجهه عالمان اهل سنت نسبت به این حدیث و روشن شدن آن، لازم و ضروری به نظر می‌رسد. هدف، روشن شدن مواجهه عالمان اهل سنت از زوایای مختلف، نسبت به این حدیث است. با بررسی انجام‌گرفته در منابع و سخنان عالمان اهل سنت، روشن گردید که آنان در مواجهه با این حدیث، از سه محور حدیثی، تفسیری و تاریخی، برخورد منفی کرده‌اند؛ معرفی کردن شأن نزول‌های دیگر غیر از شأن نزول واقعی برای آیات نازل شده درباره این حدیث و این واقعه تاریخی غدیر، از بی‌مهری‌های مواجهه تفسیری عالمان سنت است و فاقد شرایط صحت دانستن حدیث غدیر، تضعیف راویان آن، مانع‌شدن از فهم صحیح حدیث و اقدام علیه راویان حدیث غدیر، از جمله بی‌مهری‌های عالمان اهل سنت در مواجهه حدیثی، نسبت به حدیث غدیر به شمار می‌رود. از نظر مواجهه تاریخی، به شکل‌های مختلف از جمله تمسک نکردن اهل بیت (ع) به این حدیث؛ انکار حضور امام علی (ع) در غدیر خم، ممکن نبودن مخالفت صحابه با فرمان رسول خدا (ص) و ادعای نبودن نص بر امامت علی (ع)، از جمله بی‌مهری‌های تاریخی عالمان اهل سنت نسبت به این حدیث است.

این نوشتار به روش «روش توصیفی = تحلیلی» و جمع‌آوری اطلاعات به شیوه کتابخانه‌ای از طریق بررسی مدارک، اسناد، منابع، متون، نظریه‌ها و دیدگاه‌های عالمان اهل سنت، نسبت به گونه‌های مختلف مواجهه منفی نسبت به حدیث غدیر پرداخته است.

واژگان کلیدی: حدیث غدیر، مواجهه حدیثی، مواجهه تفسیری، مواجهه تاریخی

^۱ - فارغ‌التحصیل سطح سه موسسه تخصصی مذاهب اسلامی و سطح چهار جامعه المصطفی العالمیه.